

SZENZÁCIÓK A RÁKTERÁPIÁBAN?

Hatalmas áttörések, órási előrelépések érik egymást a rákkutatásban, már amennyiben hiszünk az álhírportáloknak. Sok olyan eszközt is forradalmi újdonságként tálalnak, amelyet az onkológiában régóta használnak – persze nem mindenre, csak arra, amire tényleg lehet. Megnéztük, vannak-e új fejlemények ezen a területen.

◆ *„Elképesztő áttörés a rosszindulatú daganatoknál, többségüknel kemoterápiára sincs szükség!”* – ezzel vagy ehhez hasonló címekkel nap mint nap jelennek meg cikkek, az egyszerű olvasó pedig nem győzi kapkodni a fejét. Most épp a daganatot valósággal elolvasztó mikrohullámú termoablációt kapta fel az ügyeletes álhírportál: mint írják, Olaszországban már végrehajtották az első olyan műtétet, amelynek keretében mikrohullámmal felfűtött tüvel pusztították el a másként nem operálható rosszindulatú, áttétes májrákot. Állításuk szerint a máj-, vese-, csontdaganatoknál és áttéteknél is alkalmazható módszer az esetek többségében a kemoterápiát is kiváltja, teljesen elpusztítja a tumoros sejteket. A hírrel viszont van két gond: egyrészt, hogy ebben a formában nem igaz, másrészt, hogy magát az eljárást már régóta alkalmazzák, egyáltalán nem újdonság.

„A termoabláció régóta használt helyi kezelés, mindig valamilyen fizikailag károsító módszer alkalmazását jelenti. Mikrohullámú változatánál arról van szó, hogy a mikrohullám által gerjesztett hőt vezetik a daganathoz, azt a részét pedig tönkre tudják vele tenni, amelyik a hő hatósugarában van” – magyarázza **dr. Lövey József** onkológus és sugárterápiás szakorvos. Az Országos Onkológiai Intézet klinikai igazgatója kiemeli, hogy ugyanez a módszer működhet fagyasztással is, vagy éppen olyan szövetroncsoló anyag befecskendezésével, mint például az alkohol. Ezekkel a módszerekkel bizonyos tumorokat valóban el lehet pusztítani, ki lehet vele váltani sebészeti módszereket, ugyanúgy, ahogyan a sugárkezelés bizonyos formáival is. Erre való az úgynevezett sztereotaxiás testbesugárzás is, amelynél kicsi pontra nagy sugárdózist adnak, a daganatsejteket pedig a sugárzás pusztítja el. Az onkológus kiemeli, hogy az ilyen és ehhez hasonló módszerek akkor jelenthetnek teljes megoldást, ha valakinek egyetlen, illetve nem túlzottan sok daganatos góc van a szervezetében – ilyenkor azokat valóban el lehet pusztítani ilyen eljárásokkal. A hővel roncsoló módszerek hátránya, hogy alkalmazásukkor a testbe bele kell szűrni valamilyen tűt műtéti körülmények között, vagy oly módon, hogy azt CT-vel vagy MR-el követik, illetve vezérlik. Korlát az is, hogy a nagy erek közelében – például amikor a májdaganat közel van a szerv valamelyik nagyobb éréhez – nem lehet ilyen eljárásokat használni, mert az erek károsodhatnak.

Ugyancsak egyre szélesebb körben alkalmazott eljárás a nagy energiájú fókuszált ultrahang, de az sem alkalmazható minden betegnél és minden daganattípusnál. Miómánál például használható, alkalmazásához pedig műtetre sincs szükség: az ultrahangot egy testen kívül vezetett eszköz bocsátja ki, az adja le az energiát, méghozzá MR-vezérléssel, a daganatra fókuszáltan.

CSAK A SZIKE BIZTOS

Az efféle módszereknek, tehát a fókuszált ultrahangnak, a mikrohullámú termoablációnak és a hasonló eljárásoknak komoly hátulütője, hogy ha a daganat ismeretlen, akkor nem lehet ezeket alkalmazni. *„Ez igaz minden olyan esetre, amikor tudjuk, hogy van egy daganatos góc, de nem tudunk belőle mintát venni. Ilyenkor ugyanis nem tudjuk, mit kezelünk. Ha van minta, már lehet mérlegelni a helyi kezelés lehetőségét, de a legtöbb esetben, így például az emlődaganatoknál, ilyenkor is jobb megoldás a tumor eltávolítása”* – magyarázza az onkológus. Mint mondja, ennek oka az, hogy a sebészi beavatkozások után meg lehet arról győződni, hogy a daganatot sikerült-e teljesen kioperálni, hiszen ilyenkor a patológus mindig megnézi, hogy az ép szövetben történt-e a kimetszés, vagy esetleg maradtak vissza daganatos sejtek. Elmelegítésnél ilyen ellenőrzésre nincs mód, csak remélni lehet, hogy elpusztult a teljes tumor. Ez az oka annak, hogy ilyenkor a betegeket képalkotó vizsgálatokkal, CT-vel, MRI-vel és PET-tel szorosan követni kell.

Fontos az is, hogy a helyi kezeléseket jól megtervezzék. Erre jó példa a már régóta használt sugárkezelés, amelynél az orvosok a képalkotó vizsgálaton, tehát CT-n, MRI-n vagy PET-en berajzolják a daganatot, majd azt kiindulási területnek tekintik. Minden daganattípusnál meg van határozva az is, hogy ezt a területet mennyire

kell kiterjeszteni annak érdekében, hogy számoljanak a képalkotó vizsgálaton nem látható daganatterjedéssel és a kezelés geometriai bizonytalanságával. A kezelés mikéntjét számítógépes modellekkel tervezik meg, így pontosan tudható, hogy a sugárzás hova megy, mennyi nyelődik el belőle. A termoablációnál, illetve az ahhoz hasonló helyi daganatpusztító módszereknél ugyancsak használnak hasonló modelleket, bár ezek még nem annyira fejlettek, mint a sugárterápiánál alkalmazottak.

KIEGÉSZÍTÉSRE TÖKÉLETES

Utóbbiból következik, hogy a kiindulási tumorokat, ha csak lehet, műtétileg kell eltávolítani, vagy bizonyos esetekben sugárterápiával kell roncsolni. *„A korai daganatok nagy része jól kezelhető sebészileg, így addig nem szabad elhagyni a járt utat, amíg nincs elegendő adat arról, hogy más helyi megoldás legalább ugyanolyan jó”* – emeli ki az onkológus. Ennek módszere, hogy klinikai vizsgálatok során hasonló adottságú betegeket választanak ki, majd véletlenszerű besorolás után az egyik vagy a másik módszerrel kezelik őket. Jelen esetben a műtétet akkor válthatja ki az alternatív kezelés, ha legalább ugyanolyan hatékony, és nincs több mellékhatása. Noha önállóan még nem, de kiegészítő kezelésként már régóta alkalmazzák a helyi eljárásokat. Például, ha a májban

valakinek van öt áttétje egy vastagbél-daganatból, abból pedig kettőt sikerül kivenni, akkor a maradék hármát – amely sebészileg elérhetetlen helyen van – elmelegíthetik tűszűrős módszerrel, mikrohullámú vagy rádiófrekvenciás ablációval. Utóbbinál olyan tűt szúrnak be, amely esernyőként kinyílik, az érintett területet azzal melegíti fel. Akárhogy is történjék, ez a megoldás csak kiegészítő helyi kezelést jelent, az áttétképződésből adódó problémát és a teljes szervezet kezelését nem oldja meg. Azaz a gyógyszeres kezelést – ami lehet kemoterápia, hormonterápia, célzott terápia és immunterápia is – nem váltja ki.

ÁRNYALATNYI KÜLÖNBBSÉG

Vannak az onkológiában olyan új eszközök is, amelyek forradalmiak tűnnek, viszont daganatpusztító módszerük a korábbiaktól annyira nem különbözik. Ilyen például a „Cyberknife”, amely hamarosan az Országos Onkológiai Intézetben is elérhető lesz. *„Ehhez hasonló, nagy erejű, röntgensugárzást kibocsátó részecskegyorsítóink eddig is voltak, ezek is át tudtak hatolni a szervezeten, mélyebb területeket is képesek voltunk velük elérni. A Cyberknife is ezt tudja, de annak sugárzást kibocsátó gyorsítócsöve egy olyan robotkarra van rögzítve, amely azt minden irányba*

tudja mozgatni, illetve a beteg mozgását (például légzését) is tudja követni. Fontos az is, hogy a kezelés alatt a beteg egy olyan robotikus asztalon fekszik, amelyet dönteni és forgatni is lehet, így a kezelést ez is rendkívül pontosá teszi. Bár az igaz, hogy a lefedett terület csak viszonylag korlátozott méretű lehet. Ebből az is következik, hogy az eljárás általában nem alkalmazható mezoteliómánál, azaz a mellhártya rosszindulatú daganatánál, ugyanis az jellemzően a mellhártya nagy területére terjed ki – ennek kezelésére így a Cyberknife sem alkalmas, annak ellenére sem, hogy egyes külföldi magánklinikák ezzel próbálnak betegeket csalogatni. Az eljárás viszont segíthet azon betegek kezelésében, akiknek kezdeti tüdődaganatuk van, de légzésfunkciójuk már nagyon rossz, ezért alattani, műteni nem lehet őket. Ha ilyenkor tüdődaganatukat fókuszáltnan besugarazzák, akkor meggyógyulhatnak, mert a sugár elpusztítja a tumort.” Az új, egyre modernebb eszközök tehát inkább jelentenek ilyen jellegű, apró lépéseket, mintsem nagy áttöréseket. A kemoterápiát pedig nem váltják ki, már csak azért sem, mert teljesen másra való: azok a teljes szervezetre vonatkozó terápiák, míg a daganatokat fizikai módszerekkel károsító eljárások helyi kezelést jelentenek. Ebből adódóan nem egymásnak versenytársai, hanem kiegészítik egymást. ♦

TREND FM ^{94.2}

Gazdaság és Kultúra

94.2

www.trendfm.hu

 DIGITALSTAND

OLVASSA A KÉPMÁS DIGITÁLIS VÁLTOZATÁT!

Nem kell tárolni, virtuális könyvespolcán bármikor elérí

Ajándékba
is vásárolható

Kiadványát
több eszközön
is elérheti

Pár kattintással
azonnal olvasható,
előfizethető

WWW.DIGITALSTAND.HU/KEPMAS